

**BỘ GIÁO DỤC VÀ ĐÀO TẠO
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

NGUYỄN PHƯƠNG TRANG

**GIẢI PHÁP ĐỔI MỚI NHẪM NÂNG CAO
CHẤT LƯỢNG GIÁO DỤC ÂM NHẠC CHO TRẺ
MẪU GIÁO LỚN TẠI TRƯỜNG MẦM NON
SAO VIỆT, GIA LÂM, HÀ NỘI**

**LUẬN VĂN THẠC SĨ
LÝ LUẬN VÀ PHƯƠNG PHÁP DẠY HỌC ÂM NHẠC
Khóa 7 (2016 - 2018)**

Hà Nội, 2020

**CÔNG TRÌNH ĐÃ ĐƯỢC HOÀN THÀNH
TẠI TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM NGHỆ THUẬT TRUNG ƯƠNG**

Người hướng dẫn khoa học: : PGS. TS. Nguyễn Bình Định

Phản biện 1: PGS.TS Nguyễn Đăng Nghị

Phản biện 2: TS. Nguyễn Thị Thanh Phương

Luận văn được bảo vệ trước Hội đồng chấm luận văn thạc sĩ
tại trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

Vào ngày 07 tháng 01 năm 2020

Có thể tìm hiểu luận văn tại:

Thư viện Trường ĐHSP Nghệ thuật Trung ương

MỞ ĐẦU

1. Lý do chọn đề tài

Âm nhạc là một loại hình nghệ thuật phản ánh chân thực khách quan bằng những hình tượng có sức biểu cảm của âm thanh. Âm nhạc nảy sinh từ quá trình lao động và có sức mạnh vô cùng to lớn thể hiện một cách tinh tế thế giới nội tâm của con người và là một phương tiện hữu hiệu cho việc tổ chức các hoạt động giáo dục ở nhà trường. Hoạt động âm nhạc có tác dụng giáo dục thẩm mỹ, tạo nên đời sống văn hóa lành mạnh, góp phần phát triển trí tuệ và thể chất cho trẻ. “Âm nhạc là phương tiện giúp trẻ nhận thức thế giới xung quanh, phát triển lời nói, quan hệ giao tiếp, trao đổi tình cảm”

Qua thực tiễn dạy học, chúng tôi nhận thấy hoạt động âm nhạc chiếm một thời lượng khá lớn của trẻ trong trường mầm non hiện nay. Giáo dục âm nhạc trong trường mầm non là giáo dục cho trẻ lòng yêu âm nhạc, biết cảm thụ âm nhạc thông qua các hoạt động phong phú như: Ca hát, vận động, nghe hát, múa, trò chơi âm nhạc. Đây là bước khởi đầu giúp trẻ biết lựa chọn, cảm nhận tác phẩm âm nhạc và biết cách biểu diễn ở mức độ đơn giản. Với việc rèn luyện cũng như cho trẻ học tập âm nhạc là biện pháp tối ưu để có thể phát huy trí lực của trẻ, đưa trẻ đến gần với văn hoá xã hội thực tại. Trong đó, giáo dục âm nhạc cũng có sự thay đổi cơ bản về nội dung cũng như phương pháp tổ chức hoạt động dạy học. Đây là chương trình được định hướng, thiết kế lại theo triết lý và các phương pháp giáo dục hiện đại đang được áp dụng tại nhiều trường mầm non chất lượng cao ở nước ta hiện nay. Tuy vậy, đối với bộ môn dạy học âm nhạc hiện nay ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội chưa thực sự đạt yêu cầu như trên. Do điều kiện mới đưa chương trình mới vào hoạt động nên hoạt động dạy và học âm nhạc vẫn chưa được phát huy tối ưu nhất. Để phát triển tốt giáo dục âm nhạc trong nhà

trường, cần phải có đội ngũ giáo viên mầm non được đào tạo bài bản, chuyên sâu về kiến thức âm nhạc và sử dụng các kỹ năng âm nhạc (đàn, hát, xướng âm v.v...), kỹ năng, phương pháp tổ chức hoạt động âm nhạc. Thực tế, một số giáo viên mầm non chưa được đào tạo chuyên sâu về hoạt động giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non. Chính bởi vậy, để đưa hoạt động giáo dục âm nhạc gắn liền với hoạt động của trẻ thì rất cần thiết sự nỗ lực của cả tập thể cán bộ, giáo viên nhà trường đồng thời cần thiết phải sáng tạo, linh hoạt trong vận dụng, đổi mới phương pháp tổ chức dạy học. Xuất phát từ những thực tiễn nêu trên, chúng tôi lựa chọn nghiên cứu về ***Giải pháp đổi mới nhằm nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội*** làm đề tài cho luận văn thạc sĩ Lý luận và PPDH Âm nhạc của mình.

2. Lịch sử nghiên cứu

Trong quá trình nghiên cứu, chúng tôi đã tìm hiểu và tiếp cận một số đề tài nghiên cứu, bài viết... liên quan đến vấn đề giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non. Những tư liệu mà chúng tôi có được đã có những hướng nghiên cứu, tiếp cận khác nhau với các mục đích khác nhau như:

- Nguyễn Thị Hải Yến (11/2015), *Nghiên cứu, bổ sung các bài hát theo chủ đề cho chương trình dạy trẻ Mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Việt Hà, thành phố Lào Cai*, Luận văn Thạc sĩ chuyên ngành Lí luận và Phương pháp dạy học Âm nhạc, Trường Đại học Sư phạm Nghệ thuật TW. Đề tài này tập trung vào nghiên cứu bổ sung, thay thế các bài hát cũ trong chương trình để đáp ứng phương thức dạy học theo chủ đề, chủ điểm.

- Lê Tuấn Đức (2006), *Một số biện pháp hình thành khả năng cảm thụ âm nhạc cho trẻ 5 - 6 tuổi*, Luận văn Thạc sĩ khoa học, Trường Đại học Sư phạm Hà Nội. Đây là đề tài có một số vấn đề liên quan đến lĩnh vực chúng tôi đang nghiên cứu như: Phương pháp tổ

chức đọc nhạc, nghe nhạc với đối tượng trẻ từ 5 - 6 tuổi.

- Nguyễn Thị Thu Trang (2016), *Vai trò của hoạt động âm nhạc và mỹ thuật trong xây dựng nhân cách trẻ thơ*, Luận văn Thạc sĩ Quản lý văn hóa khóa 2 trường Đại học Sư Phạm Nghệ Thuật TW tại Hà Nội. Nội dung đề tài đi sâu tìm hiểu các yếu tố ảnh hưởng đến quá trình hình thành và phát triển nhân cách của trẻ, là một tư liệu để chúng tôi tham khảo về đặc điểm tâm - sinh lí trẻ.

Một số giáo trình, tài liệu liên quan đến thực hiện chương trình giáo dục âm nhạc ở trường Mầm non như:

- Hoàng Văn Yến (2000), *Hướng dẫn thực hiện nội dung giáo dục âm nhạc lớp mẫu giáo 5 tuổi*, Nxb Văn Nghệ, Tp. HCM; Ngô Thị Nam (chủ biên, 1995), *Âm nhạc và Phương pháp giáo dục âm nhạc* tập 1, tập 2 (sách dùng cho giáo sinh các hệ sư phạm mầm non), Xí nghiệp in Thương Mại, Hà Nội; Phạm Thị Hòa (2008), *Giáo dục âm nhạc* tập 1, tập 2, Nxb ĐHSP, Hà Nội. Những giáo trình, tài liệu trên mang tính hướng dẫn về tiến trình dạy học, phương pháp dạy các hoạt động âm nhạc ở trường mầm non theo khung chương trình cải cách từ năm 1995 đến năm 2006.

- Lê Thu Hương (2017) *Những điểm mới của chương trình giáo dục mầm non*, Tạp chí Khoa học giáo dục số 141, tháng 6/2017, Viện Khoa học giáo dục Việt Nam. Bài báo đánh giá, so sánh nội dung chương trình giáo dục mầm non qua các thời kì để làm nổi bật những ưu điểm của chương trình giáo dục mầm non mới được ban hành theo Thông tư số 17/2009/TT-BGDĐT ngày 25 tháng 7 năm 2009 và được sửa đổi theo thông tư 28/2016/TT-BGDĐT.

Những tài liệu trên là tư liệu quý để chúng tôi tham khảo trong quá trình thực hiện đề tài. Tuy nhiên, cho đến nay, chưa có tài liệu hay công trình nào nghiên cứu về đổi mới giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội. Vì thế,

đề tài của chúng tôi không trùng lặp với bất kì đề tài hay tài liệu nào trước đây.

3. Mục đích và nhiệm vụ nghiên cứu

3.1. Mục đích nghiên cứu

Đề tài nghiên cứu để đề xuất các biện pháp đổi mới nhằm nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

3.2. Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu các vấn đề lý luận về PPDH âm nhạc ở trường mầm non và với đối tượng trẻ mẫu giáo lớn.

- Tìm hiểu, phân tích, đánh giá thực trạng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

- Xây dựng các biện pháp đổi mới về phương pháp và hình thức tổ chức giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

4. Đối tượng và phạm vi nghiên cứu

4.1. Đối tượng nghiên cứu

Các biện pháp đổi mới giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

4.2. Phạm vi nghiên cứu

Đề tài chỉ nghiên cứu các vấn đề liên quan đến giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

5. Phương pháp nghiên cứu

- Phương pháp khảo sát, thống kê

Khảo sát thực tế và kết quả dạy học đạt được đối với các lớp mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội để làm cơ sở thực tiễn cho quá trình nghiên cứu.

- Phương pháp so sánh, phân tích, tổng hợp

So sánh hiệu quả giáo dục âm nhạc đối với trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội trong hai năm gần đây; phân tích các yếu tố ảnh hưởng đến chất lượng, hiệu quả giáo dục âm nhạc.

- Phương pháp thực nghiệm sư phạm

Chúng tôi tiến hành thực nghiệm triển khai và thực nghiệm đối chứng trong năm 2018 để xác thực tính đúng đắn, khách quan và khả thi của đề tài.

6. Những đóng góp của luận văn

Luận văn làm rõ những vấn đề lí luận có liên quan đến giáo dục mầm non; phân tích các đặc điểm cơ bản về giáo dục âm nhạc cho trẻ mầm non tại Trường Mầm non Sao Việt; đưa ra một số dự báo về nhu cầu, đánh giá xu hướng phát triển của giáo dục âm nhạc ở trường mầm non Sao Việt.

Về thực tiễn, luận văn đóng góp những biện pháp mới trong giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn, trên cơ sở đó thúc đẩy nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc, góp phần nâng cao chất lượng giáo dục chung tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

7. Bố cục của luận văn

Ngoài phần mở đầu và kết luận, luận văn có hai chương:

- Chương 1: Cơ sở lý luận và thực trạng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

- Chương 2: Biện pháp đổi mới giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội.

Chương 1

CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TRẠNG HOẠT ĐỘNG GIÁO DỤC ÂM NHẠC CHO TRẺ MẪU GIÁO LỚN TẠI TRƯỜNG MẦM NON SAO VIỆT, GIA LÂM, HÀ NỘI

1.1. Cơ sở lý luận

1.1.1. *Khái niệm, thuật ngữ*

1.1.1.1. *Giáo dục*

Giáo dục bao gồm tập hợp các tác động sư phạm của người dạy đến người học, đồng thời cũng là một dạng hoạt động xã hội nhằm tái sản xuất ra lực lượng lao động mới. Giáo dục âm nhạc cho trẻ là quá trình tác động bằng âm nhạc để tạo nên sự hình thành và phát triển nhân cách của trẻ. Những tác động đó được thực hiện bằng các phương thức, hình thức và phương pháp khác nhau nhằm mục tiêu phát triển năng lực âm nhạc ở các lĩnh vực như tri giác, âm nhạc, cảm thụ và biểu diễn âm nhạc.

1.1.1.2. *Trẻ mầm non và trẻ mẫu giáo lớn*

Đối tượng trẻ mầm non được xác định gồm các trẻ từ 3 tháng tuổi đến 6 tuổi. Ở độ tuổi này, trẻ đủ điều kiện để được nuôi dưỡng, chăm sóc và giáo dục ở trường mầm non.

Lứa tuổi học các lớp mẫu giáo (còn gọi là tuổi mẫu giáo) được tính từ ba tuổi đến sáu tuổi và được các trường mầm non hoặc trường mẫu giáo hiện nay phân chia thành ba nhóm: Lớp mẫu giáo bé (còn gọi là lớp Mầm) nhận học sinh từ ba tuổi đến bốn tuổi; lớp mẫu giáo nhỡ (còn gọi là lớp Chồi) với học sinh từ bốn tuổi đến năm tuổi; lớp mẫu giáo lớn (còn gọi là lớp Lá) có học sinh từ năm tuổi đến sáu tuổi.

1.1.1.3. *Giáo dục trẻ mẫu giáo lớn*

Giáo dục trẻ mầm non, bao gồm trẻ mẫu giáo lớn, là quá trình tác động tích cực đến sự hình thành và phát triển nhân cách của trẻ thông qua hoạt động dạy học theo chương trình được quy định cụ thể, với hệ thống lý luận dạy học và phương thức tổ chức có tính thống nhất tương đối trong toàn bộ hệ thống giáo dục mầm non trên cả nước.

1.1.1.4. *Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn*

Phương pháp

Phương pháp “là cách thức đạt tới mục tiêu, là hoạt động được sắp xếp theo một trật tự nhất định”, mỗi nhiệm vụ cần giải quyết đều cần xác lập một phương pháp hoặc hệ thống phương pháp nhất định. Phương pháp là yếu tố quyết định để đạt được mục tiêu nhiệm vụ đặt ra.

Phương pháp giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn

Các nhóm phương pháp giáo dục âm nhạc cơ bản gồm: Phương pháp trực quan thính giác; phương pháp dùng lời; phương pháp thực hành nghệ thuật. Ngoài ra, các nhóm phương pháp giáo dục khác vẫn được áp dụng như: Nhóm phương pháp giáo dục bằng tình cảm khích lệ; nhóm phương pháp nêu gương, đánh giá.

1.1.2. Đặc điểm tâm - sinh lý và khả năng âm nhạc của trẻ mẫu giáo lớn

1.1.2.1. Đặc điểm tâm - sinh lý

Lứa tuổi mẫu giáo lớn (từ 5 đến 6 tuổi) là giai đoạn chuẩn bị chuyển tiếp lên bậc tiểu học. Giai đoạn này, trẻ đã hình thành khả năng tri giác toàn vẹn đối với các sự vật, hiện tượng, bao gồm hình tượng âm nhạc. Óc tưởng tượng của trẻ phong phú hơn, biết dùng các kí hiệu tượng trưng để diễn tả sự vật, hiện tượng và biểu đạt cảm xúc. Chẳng hạn, trẻ biết đưa tay lên ngực để diễn tả sự yêu thương; trẻ làm hai tay thành vòng tròn để diễn tả sự to, nhỏ...

1.1.2.2. Khả năng âm nhạc

Cảm giác tai nghe và khả năng tiếp nhận âm nhạc của trẻ giai đoạn này có sự tiến bộ hơn nhiều so với trước đây. Trẻ từ 5 đến 6 tuổi có thể phân biệt được cao độ, nhịp độ, tính chất âm nhạc của bài hát.

Những đặc điểm khả năng âm nhạc của trẻ giai đoạn này tạo nhiều thuận lợi cho GV trong tổ chức các hoạt động âm nhạc. Tuy nhiên, ngoài những đặc điểm chung của lứa tuổi, sự không đồng đều về năng khiếu âm nhạc cũng như một số thuộc tính tâm lí, đặc điểm phát triển sinh lí giữa các trẻ vẫn đòi hỏi GV quan tâm hơn đến mỗi trẻ để có được phương pháp dạy học hiệu quả nhất.

1.1.3. Vai trò giáo dục âm nhạc đối với trẻ mẫu giáo lớn

1.1.3.1. Vai trò giáo dục thẩm mĩ

Âm nhạc có khả năng tác động trực tiếp đến tâm hồn trẻ, cùng là phương tiện để trẻ bộc lộ cảm xúc của mình. Lời ca, giai điệu của mỗi bài hát phù hợp với đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi chính là phương tiện để trẻ thể hiện những ước mơ, ý nghĩ... của mình, đồng thời cũng định hướng tâm hồn bằng sự tác động thường xuyên đến tâm hồn trẻ.

1.1.3.2. Vai trò giáo dục đạo đức

Cùng với vai trò giáo dục thẩm mỹ, nội dung lời ca của các bài hát trong chương trình giáo dục mầm non có tính định hướng cao về các giá trị, chuẩn mực đạo đức. Chúng ta có thể tìm thấy trong bất kì bài hát nào cũng hàm chứa nội dung giáo dục đạo đức. Những bài hát giáo dục trẻ cách ứng xử trong giao tiếp như: *Bài hát Đi học về* (Hoàng Long - Hoàng Lân), *Cháu yêu bà* (Xuân Giao), *Em đi qua ngã tư đường phố* (Hoàng Văn Yến)...

1.1.3.3. Âm nhạc giúp trẻ phát triển trí tuệ

Âm nhạc giúp trẻ phát triển trí nhớ. Mỗi bài hát có đặc điểm âm nhạc riêng khác nhau như: hành khúc, hát ru... Quá trình học hát ở trường mầm non sẽ tạo cho trẻ khả năng nhận biết tính chất âm nhạc của bài hát bởi sự lặp lại thường xuyên trong suốt chương trình của năm học, bậc học.

1.1.3.4. Âm nhạc giúp trẻ phát triển thể chất

Giáo dục âm nhạc ở trường mầm non tác động tích cực đến quá trình phát triển sinh lí, thể chất của trẻ. Trong quá trình học hát cùng cô giáo, trẻ được hướng dẫn về cách lấy hơi, tư thế hát... giúp trẻ củng cố bộ máy phát thanh, hô hấp.

1.2. Thực trạng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội

1.2.1. Khái quát về Trường Mầm non Sao Việt

Trường Mầm non Sao Việt được thành lập ngày 19 tháng 05 năm 2013 tại Gia Lâm - Hà Nội. Trường hoạt động dựa trên nền tảng chương trình khung Giáo dục mầm non Việt Nam và được định hướng, thiết kế lại theo triết lý và các phương pháp giáo dục cơ bản hiện đại đang được áp dụng tại nhiều trường tư thục ở nước ta hiện nay.

Học sinh ở Trường Mầm non Sao Việt hiện đang được nuôi dạy theo chuẩn chương trình chăm sóc giáo dục mầm non của Bộ Giáo dục và Đào tạo, có áp dụng cơ bản nội dung, kế hoạch và chỉ đạo của cơ quan chuyên môn cấp trên là phòng Giáo dục Huyện Gia Lâm, Sở Giáo dục và Đào tạo TP. Hà Nội. Bên cạnh đó, Ban Giám hiệu nhà trường cũng linh hoạt áp dụng những chương trình năng khiếu nhằm phát triển kỹ năng ngôn ngữ, sáng tạo, khả năng suy nghĩ độc lập, tạo điều kiện phát triển các năng khiếu của mình một cách tự nhiên và cho trẻ niềm đam mê và hứng thú học tập ngay từ khi còn nhỏ.

1.2.2. Chương trình giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn

Chương trình giáo dục dành cho trẻ mẫu giáo của trường được thực hiện theo Chương trình giáo dục mầm non, ban hành kèm theo thông tư 17/2009 ngày 25 tháng 7 năm 2009 của Bộ GD&ĐT. Trong đó, phương pháp giáo dục và các nội dung giáo dục cho trẻ mầm non nói chung, trẻ mẫu giáo lớn nói riêng được nêu rất cụ thể.

1.2.3. Tình hình tổ chức hoạt động giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt

1.2.3.1. Trong giờ học

Hoạt động giáo dục âm nhạc ở trường mầm non nói chung bao gồm bốn nội dung dạy học chính là: Hát; Nghe nhạc; Vận động theo nhạc; Trò chơi âm nhạc. Hoạt động dạy hát của GV trong những năm từ 2017 trở về trước còn mang tính rập khuôn, máy móc.

Các GV trong các trường hợp chúng tôi dự giờ như đã nêu trên đều thực hiện hiện theo qui trình cũ, cụ thể:

- Hoạt động 1: Giới thiệu bài hát
- Hoạt động 2: Trẻ nghe hát mẫu
- Hoạt động 3: Trẻ học hát từng câu
- Hoạt động 4: Hát ôn (kết hợp vận động đơn giản)
- Hoạt động 5: Giáo dục, cảm thụ.

Quá trình tổ chức cho trẻ nghe nhạc chủ yếu thông qua phương tiện máy tính và đàn âm thanh. GV cũng đã có sự thay đổi bằng phương thức biểu diễn trực tiếp (hát/đàn). Tiến trình chung khi thực hiện nội dung dạy trẻ nghe nhạc được hầu hết GV thực hiện như sau:

- Hoạt động 1: Giới thiệu tác phẩm/bài hát trẻ nghe

- Hoạt động 2: Cho trẻ nghe qua phương tiện (máy tính, loa) hoặc GV đàn/ hát.

- Hoạt động 3: Đặt câu hỏi về tính chất, nội dung âm nhạc để cùng trẻ tìm hiểu về tác phẩm.

- Hoạt động 4: Giáo dục, cảm thụ nội dung nghe.

1.2.3.2. Sử dụng âm nhạc ngoài giờ học

Ở các cơ sở giáo dục mầm non nói chung, Trường Mầm non Sao Việt nói riêng, hoạt động âm nhạc ngoài giờ học nằm trong thiết kế của chương trình khung và phải thực hiện. Mức độ và hiệu quả thực hiện ở mỗi cơ sở giáo dục mầm non có sự khác nhau, phụ thuộc vào việc tổ chức hoạt động và lựa chọn tác phẩm cho hoạt động.

Trình tự của việc sử dụng âm nhạc lúc đón trẻ:

- Giai đoạn 1: Nhân viên phụ trách âm thanh, thiết bị của trường căn cứ vào lịch sử dụng tác phẩm âm nhạc được dán tại phòng hội đồng của trường để chuẩn bị âm nhạc.

- Giai đoạn 2: Mở nhạc đón trẻ từ 7h00' đến 7h30' mỗi sáng trong tuần.

- Giai đoạn 3: Điều chỉnh âm nhạc nhỏ dần khi đa số trẻ ở các lớp đã vào phòng học; khi không còn trẻ ngoài sân trường thì tắt âm nhạc để GV phụ trách các lớp bắt đầu tổ chức hoạt động tại lớp.

Thực tế tại trường chúng tôi cho thấy, các tác phẩm nhạc không lời có tính chất nhẹ nhàng, êm dịu rất dễ đưa trẻ vào giấc ngủ. Bên cạnh đó, các tác phẩm có tính chất vui tươi, tiết tấu nhanh giúp trẻ hoạt bát hơn sau khi thức dậy. Tuy nhiên, việc thực hiện lựa chọn tác phẩm vẫn chưa được thực hiện tốt ở tất cả các GV.

Các hoạt động lễ hội ở trường mầm non có ý nghĩa giáo dục về mọi mặt. Hàng năm, nhà trường có các lễ hội quan trọng như: Lễ Khai giảng, ngày Quốc tế phụ nữ (8-3), ngày Nhà giáo Việt Nam (20-11), tết Trung thu (rằm tháng 8 âm lịch), lễ tổng kết học kì, tổng kết năm học...

Tiểu kết chương 1

Hơn 5 năm hoạt động, Trường Mầm non Sao Việt đã có sức thu hút đông đảo phụ huynh, học sinh trên địa bàn huyện Gia Lâm

với những thành quả giáo dục tích cực. Tuy vậy, là một trường tư thục với những khó khăn nhất định trong cơ chế tuyển dụng, tài chính và nhân sự, thực trạng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt đang đặt ra một số vấn đề cần giải quyết ở nội dung chương trình, phương pháp dạy học, các hình thức tổ chức giáo dục trong chính khóa và hoạt động ngoại khóa, yêu cầu về giáo dục tích hợp...

Trong chương 1, chúng tôi đã đi vào làm rõ một số khái niệm liên quan đến dạy học, giáo dục và giáo dục âm nhạc. Đồng thời, thực trạng giáo dục âm nhạc được chúng tôi tìm hiểu, mô tả một cách chi tiết về các mặt gồm: Đội ngũ GV dạy âm nhạc của nhà trường và ở các lớp mẫu giáo lớn trong trường; đánh giá mức độ đáp ứng về cơ sở vật chất, phương tiện dạy học; phân tích chương trình giáo dục âm nhạc dành cho trẻ mẫu giáo lớn; phân tích vai trò và đánh giá mức độ đạt được của các hoạt động âm nhạc của trẻ mẫu giáo lớn trong giờ học và ngoài giờ học. Qua đó, chúng tôi làm rõ những bất cập, hạn chế trong giáo dục âm nhạc ở nhà trường, cụ thể là: Sự thiếu hợp lý trong cấu trúc chương trình; các bài hát ở nội dung hát và vận động chưa phù hợp theo chủ điểm; PPDH và hình thức tổ chức dạy học của GV còn rập khuôn, máy móc theo quan điểm dạy học cũ, chưa phát huy được tính tích cực, sáng tạo, chưa nâng cao được vai trò của giáo dục âm nhạc trong tổng thể việc thực hiện mục tiêu, yêu cầu giáo dục mầm non; bài hát thiếu nhi tiếng Anh chưa được quan tâm đưa vào hoạt động âm nhạc mặc dù đây là một trong những yếu tố thúc đẩy sự yêu thích học tập âm nhạc của trẻ hiện nay; Tích hợp âm nhạc trong dạy học chưa được GV quan tâm thực hiện. Những vấn đề về lý luận và thực trạng chúng tôi đề cập trong chương 1 là cơ sở và luận cứ để chúng tôi xây dựng, đề xuất các biện pháp đổi mới giáo dục âm nhạc ở chương 2.

Chương 2

BIỆN PHÁP ĐỔI MỚI GIÁO DỤC ÂM NHẠC CHO TRẺ MẪU GIÁO LỚN TẠI TRƯỜNG MẦM NON SAO VIỆT

2.1. Cơ sở đề xuất các biện pháp đổi mới

2.1.1. Xu hướng phát triển của giáo dục mầm non hiện nay

Lịch sử giáo dục Việt Nam nói chung, giáo dục mầm non nói riêng đã qua nhiều lần đổi mới nhằm bắt kịp xu hướng phát triển của xã hội. Từ năm 1976 đến nay, riêng giáo dục mầm non đã thực hiện bốn lần đổi mới nội dung chương trình trên cơ sở mục tiêu giáo dục mới.

Như vậy, giáo dục mầm non trên thế giới nói chung, ở Việt Nam nói riêng có điểm tương đồng về mục tiêu. Đó là: chú trọng hình thành ở trẻ những chức năng tâm lí, năng lực chung của con người; phát triển tối đa tiềm năng vốn có của trẻ phù hợp với yêu cầu của gia đình, nhà trường và xã hội.

Giáo dục âm nhạc cho trẻ ở các trường mầm non nước ta hiện nay đang dựa vào quan điểm “lấy trẻ làm trung tâm”. Đây là quan điểm có tính định hướng về mặt PPDH và nội dung chương trình.

Đứng trước yêu cầu của xu hướng giáo dục mầm non hiện nay, người GV âm nhạc ở các trường mầm non phải đảm nhận trọng trách của một nhà giáo dục thực thụ chứ không đơn thuần chỉ là người dạy hát, múa cho trẻ

2.1.2. Nhu cầu hoạt động âm nhạc của trẻ mẫu giáo lớn ở trường MN Sao Việt, Gia lâm, Hà Nội

Trường Mầm non Sao Việt nằm trên địa bàn tổ dân phố Nội Thương, xã Dương xá, huyện Gia Lâm, Hà Nội. Trong xã hiện có hai trường mầm non là Trường Mầm non Dương Xá thuộc hệ thống trường công lập và Trường Mầm non Sao Việt là trường dân lập.

Ngoài nhu cầu hoạt động âm nhạc do đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi, những đặc điểm địa lí và kinh tế xã hội của địa phương tạo môi trường âm nhạc khá thuận lợi, góp phần kích thích nhu cầu hoạt động

âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn ở Trường Mầm non Sao Việt.

Chúng tôi cũng đã tiến hành điều tra nhu cầu hoạt động âm nhạc của HS ở ngoài giờ học thông qua 75 phụ huynh bằng phiếu điều tra với các câu hỏi như sau:

- *Câu hỏi 1:* Bé có thường xuyên đòi hỏi mở nhạc trên tivi để xem không?

A. Có

B. Không thường xuyên

C. Không

- *Câu hỏi 2:* Bé thường thích nghe/xem chương trình ca nhạc nào?

A. Nhạc người lớn B. Nhạc thiếu nhi C. Quảng cáo

- *Câu hỏi 3:* Khoảng thời gian bé có thể chăm chú nghe/xem chương trình ca nhạc trên tivi là:

A. 5 - 10 phút

B. 10 - 15 phút C. Hơn 15 phút

Từ kết quả đánh giá về điều kiện cơ sở vật chất, thiết bị và đội ngũ GV của nhà trường, chúng tôi nhận thấy nhà trường có đủ khả năng để đáp ứng cho việc đổi mới, nâng cao chất lượng giáo dục hơn nữa. Kết quả theo dõi và khảo sát về nhu cầu hoạt động âm nhạc của trẻ trong nhà trường và trên địa bàn lân cận cho thấy, nhà trường có cơ sở vững chắc để tiến hành đầu tư bổ sung, nâng cấp trang thiết bị, mở rộng qui mô phòng học để tăng lượng tuyển sinh trẻ mầm non hàng năm.

2.2. Đổi mới nội dung chương trình giáo dục âm nhạc của nhà trường

2.2.1. Đổi mới bài hát trong hoạt động ca hát và vận động

Bài hát trong chương trình chính khóa đóng vai trò chính để chuyển tải nội dung và thực hiện mục tiêu của giáo dục âm nhạc. Việc xây dựng hệ thống bài hát bám sát chủ điểm cũng như lựa chọn những bài hát phù hợp với năng lực và nhu cầu tiếp cận của trẻ là điểm tựa để kích thích hứng thú học tập. Trong xu thế phát triển của công nghệ thông tin và khả năng mở rộng môi trường giao tiếp hàng

ngày của trẻ, việc thay thế bài hát trong chương trình sẽ tạo điều kiện tốt nhất cho trẻ khám phá thế giới xung quanh thông qua hoạt động âm nhạc.

Cũng như các tiêu chí lựa chọn bài hát cho toàn bộ chương trình, những bài hát để thay thế cần đảm bảo các yêu cầu về tính khoa học, tính nghệ thuật, tính phù hợp và tính mới. Tính khoa học thể hiện ở sự đáp ứng đúng chủ điểm; cấu trúc, giai điệu và tiết tấu phù hợp lứa tuổi mẫu giáo lớn. Tính nghệ thuật đòi hỏi bài hát có giai điệu đẹp, lời ca hay. Vì vậy, sự thay thế chỉ làm cho nội dung giáo dục âm nhạc tập trung vào chủ điểm mà không ảnh hưởng đến các hoạt động vận động/múa hay gõ đệm tiết tấu. Chẳng hạn ở tuần thứ 16, chủ điểm *Thế giới động vật*, nội dung ca hát và vận động là: Hát, múa bài hát *Cháu thương chú bộ đội* (Hoàng Văn Yến).

Ví dụ:

CHÁU THƯƠNG CHÚ BỘ ĐỘI

(trích)

Polka, vui

Hoàng Văn Yến

Cháu thương chú bộ đội nơi rừng sâu biên
giới. Cháu thương chú bộ đội canh giữ ngoài đảo xa, cho

Ví dụ:

CHÚ MÈO CON

(trích)

Nguyễn Đức Toàn

Chú mèo con lông trắng tinh. Mắt tròn xoe và trông rất

2.2.2. **Đổi mới nội dung nghe nhạc**

Hiện nay, nội dung nghe nhạc ở các trường mầm non trên địa bàn Huyện Gia Lâm nói chung, Trường Mầm non Sao Việt nói

riêng hoàn toàn chỉ đang thực hiện phần nghe hát. Đây có thể xem là kết quả của lịch sử giáo dục mầm non của địa phương từ nhiều năm trước. Trong quá trình xây dựng chương trình, hầu như lãnh đạo các trường cũng như ở cấp phòng giáo dục đều không lưu ý đến nội dung nghe nhạc mà đánh đồng hai khái niệm nghe hát và nghe nhạc thành một.

Tính hình tượng trong âm nhạc không lời là một trong những yếu tố có tác dụng rất lớn kích thích sáng tạo nghệ thuật, phát triển năng lực cảm thụ và định hướng thẩm mỹ cho trẻ. Những trích đoạn/tác phẩm nhạc không lời đưa vào chương trình nghe nhạc để thay thế cho một hoặc một số bài hát (ở phần nghe) trong các chủ điểm. Mỗi chủ điểm với thời gian bốn tuần chỉ sử dụng một trích đoạn/tác phẩm cho một tuần.

2.3. Đổi mới phương pháp dạy học âm nhạc

2.3.1. Đổi mới phương pháp dạy trẻ hát

2.3.1.1. Tăng cường trực quan trong bước làm quen với bài hát

Về bản chất, đây là bước giới thiệu bài hát trước khi bước vào tập hát cho trẻ. Tiến trình thực hiện như sau:

Hoạt động 1: Chuẩn bị tư liệu

Tư liệu trực quan là các video và hình ảnh có liên quan đến nội dung bài hát. Những tư liệu này có chức năng khơi dậy trí tưởng tượng và hình thành tư duy logic cho trẻ.

Ví dụ:

CHÁU THƯƠNG CHÚ BỘ ĐỘI

(trích)

Hoàng Văn Yến

Cháu thương chú bộ đội nơi rừng sâu biên
giới. Cháu thương chú bộ đội canh giữ ngoài đảo xa, cho

Giai đoạn 2: Tổ chức cho trẻ xem tư liệu

GV kết hợp phương pháp dùng lời và trực quan cho hoạt động nghe/ xem tư liệu của trẻ được kết hợp cũng các câu hỏi gợi mở của GV. Hệ thống câu hỏi mà GV đặt ra cần đáp ứng được những yêu cầu cụ thể như sau: Có tính định hướng về nội dung mà video/bức tranh thể hiện; tích hợp được ý nghĩa giáo dục từ hình ảnh; tạo sự liên kết giữa hình ảnh với nội dung bài hát trẻ sắp được học.

2.3.1.2. *Hát cùng trẻ (dạy trẻ hát) kết hợp vận động*

Vận động trong khi hát cùng trẻ khác với các động tác vận động có chủ đích trong nội dung vận động theo nhạc. Trước đây, GV thường thực hiện dạy hát cho trẻ theo hai cách: Cách thứ nhất là cho trẻ ngồi để lắng nghe cô hát và hát theo; hoặc theo cách thứ hai là tổ chức cho trẻ hát kết hợp vận động tự do theo cảm nhận và ý thích riêng của mỗi cháu. Cách thứ hai có tạo được sự sôi nổi trong lớp học nhưng GV khó quan sát và điều chỉnh, sửa sai, trong một số trường hợp còn gây mất trật tự về đội hình.

Hoạt động 1: GV hát bài hát kết hợp sử dụng động tác mời trẻ cùng hát theo. Ở thời điểm này, mục tiêu chính là dạy trẻ hát được bài hát nên các động tác của GV cần đơn giản, ít động tác để tránh làm cho trẻ mất tập trung vào phần hát.

Hoạt động 2: Đặt câu hỏi sáng tạo động tác minh họa, ứng dụng cho câu hát.

Hoạt động 3: Hát cùng trẻ toàn bài hát kết hợp vận động.

Hoạt động 4: Hát ôn (Hoàn thiện bài hát và tổ chức biểu diễn).

Hoạt động 5: Cảm thụ, giáo dục trẻ qua nội dung bài hát.

2.3.2. *Đổi mới phương pháp dạy trẻ nghe nhạc*

Dạy trẻ nghe nhạc có ý nghĩa quan trọng trong việc tác động đến tâm hồn trẻ. Hoạt động này được lặp lại thường xuyên và khoa học trong quá trình học tập sẽ giúp trẻ hình thành thói quen tập trung chú ý, biết theo dõi quá trình phát triển của âm nhạc và có thể hiểu,

miêu tả được tính chất, hình tượng âm nhạc ở mức độ sơ giản phù hợp với năng lực ngôn ngữ của lứa tuổi.

2.3.2.1. Kết hợp nghe nhạc và vận động

Dựa vào đặc điểm tâm sinh lí lứa tuổi trẻ mẫu giáo lớn, chúng tôi đề xuất qui trình dạy trẻ nghe có kết hợp vận động như sau:

Hoạt động 1: Giới thiệu tác phẩm, tác giả

Hoạt động 2: Hướng dẫn trẻ nghe nhạc, tìm hiểu tính chất, hình tượng âm nhạc. Trong hoạt động này, chúng tôi thực hiện theo hai bước.

Hoạt động 3: Tổ chức nghe nhạc kết hợp vận động.

2.3.2.2. Khuyến khích trẻ ứng tác

Ứng tác là một dạng kĩ năng thao tác của trí tuệ. Đó không phải là sự sao chép máy móc các giai điệu hay lời ca trong âm nhạc mà là sự tái hiện, phát triển có sáng tạo hay thậm chí sáng tạo hoàn toàn.

Hoạt động ứng tác của trẻ được thực hiện như một khâu trong chuỗi liên kết của tiến trình dạy nghe nhạc. Tùy theo tình hình thực tế của tiết học mà GV lựa chọn thời điểm tổ chức rèn luyện kĩ năng ứng tác.

Đối với tác phẩm dạy trẻ nghe là bài hát, phương thức tổ chức ứng tác hiệu quả nhất là thay thế một hoặc một số từ trong lời ca và được thực hiện dưới dạng trò chơi.

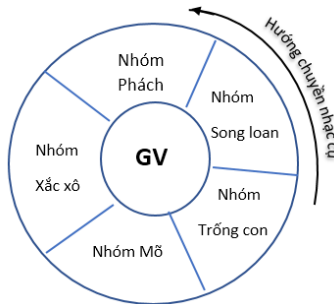
Có nhiều phương thức để tổ chức, hướng dẫn trẻ tham gia ứng tác như: GV chuẩn bị hình ảnh có tên gọi là những từ phù hợp có thể thay thế vào trong câu hát, trẻ nhìn hình ảnh để ghép từ; hoặc GV hát kết hợp dùng động tác mô tả hình ảnh, hoạt động để gợi ý cho trẻ tự tìm từ thay thế thích hợp. Ứng tác là hoạt động đơn giản, dễ thực hiện đối với hoạt động cá nhân hoặc hoạt động chung, hoạt động góc (theo nhóm).

2.3.3. Tổ chức phong phú hoạt động gõ đệm

Trong phân phối chương trình của nhà trường, hoạt động gõ đệm được xem là nội dung dạy trẻ vận động theo nhạc và được phân chia vào các tuần cụ thể. Vì thế, có những tuần, hoạt động gõ đệm không có. Thay vào đó là hướng dẫn trẻ hát kết hợp vỗ tay, nhảy hoặc múa. Chúng tôi nhận thấy, gõ đệm với các nhạc cụ gõ không chỉ giúp trẻ phát triển năng lực tiết tấu mà còn là cơ sở để trẻ làm quen với hình thức hòa tấu nhạc cụ, nâng cao năng lực cảm thụ âm nhạc, củng cố tính kỉ luật và phát huy ý thức tập thể.

Trong quá trình tổ chức gõ đệm, việc thay đổi nhạc cụ gõ cho trẻ/nhóm trẻ là điều cần thiết để trẻ có thể tiếp xúc được với nhiều nhạc cụ khác nhau với nhiều âm hình gõ đệm khác nhau.

Trẻ đứng thành hình vòng tròn; GV phân bố nhạc cụ theo từng nhóm với một số cháu đứng liền nhau; chia lớp thành bốn đến năm nhóm hoặc nhiều hơn tùy theo số lượng nhạc cụ. Các nhóm thực hiện phần gõ đệm của mình theo sự hướng dẫn của GV, hết một lần hát lại chuyển nhạc cụ sang nhóm khác theo vòng tròn ngược/xuôi chiều kim đồng hồ như hình dưới đây.

2.3.4. Đưa bài học hát vào trò chơi âm nhạc

“Trò chơi âm nhạc được coi là hình thức hoạt động sáng tạo, tích cực nhất, nhằm đến sự thể hiện nội dung cảm xúc âm nhạc, dưới các dạng vận động, xây dựng hình tượng...”. Hoạt động vui chơi ảnh

hưởng mạnh đến sự hình thành tính chủ định của các quá trình tâm lý ở trẻ. Trong trò chơi trẻ bắt đầu hình thành chú ý có chủ định và ghi nhớ có chủ định. Bản thân trò chơi buộc trẻ phải tập trung vào một số đối tượng được đưa vào trò chơi và nội dung của chủ đề chơi. Nếu trẻ nào không chú ý và không nhớ được những điều kiện của trò chơi thì nó sẽ hành động lung tung và không được bạn cùng chơi chấp nhận. Cho nên, để trò chơi được thành công buộc trẻ phải tập trung chú ý và ghi nhớ có mục đích.

2.4. Các biện pháp khác

2.4.1. Đưa bài hát thiếu nhi tiếng Anh vào chương trình văn nghệ lễ hội

Đất nước ta đang trong thời kì hội nhập sâu rộng với thế giới. Tiếng Anh, theo đó, cũng trở thành một ngôn ngữ phổ biến và cần thiết cho mọi lứa tuổi. Xu hướng học tiếng Anh để giao tiếp và phục vụ công việc ở nước ta ngày càng phát triển mạnh, đặc biệt đối với lứa tuổi học sinh, sinh viên. Hiện nay, trên địa bàn Huyện Gia Lâm, Hà Nội có khá nhiều trung tâm dạy tiếng Anh theo các chương trình quốc tế dành cho thiếu nhi và người đi làm như: Trung tâm Anh ngữ Pasal, Trung tâm Anh ngữ và đào tạo quốc tế CIED, Camelia English center, PPS Việt Nam...

Trong quá trình đưa bài hát tiếng Anh vào chương trình văn nghệ, một khó khăn mà chúng tôi gặp phải là năng lực hát tiếng Anh của trẻ không đều. Có những trẻ hát rất tốt nhưng có những trẻ chỉ nghe bài hát hoặc thậm chí chưa nghe lần nào nên không hát được. Với mục tiêu kích thích hứng thú học hát tiếng Anh, góp phần giúp trẻ phát triển ngôn ngữ, tạo điều kiện cho trẻ tiếp cận với tiếng Anh trong thời gian học mẫu giáo nên chúng tôi vẫn đưa các trẻ chưa biết hát bài hát vào đội văn nghệ. Khi tập luyện, chúng tôi thực hiện như hoạt động dạy học bài hát mới với phương thức truyền khẩu. Với đặc

điểm tâm lí lứa tuổi là tiếp thu trực giác, cùng với những trẻ đã biết hát, những trẻ chưa biết hát đã hòa nhập và tập hát khá nhanh.

2.4.2. Tích hợp giáo dục âm nhạc trong trò chơi chuyển tiếp và các môn học khác

2.4.2.1. Tích hợp giáo dục âm nhạc trong trò chơi chuyển tiếp

Trò chơi chuyển tiếp là những loại trò chơi được GV sử dụng nhằm thay đổi không khí giữa hai nội dung dạy học hoặc bố trí lại đội hình hoạt động của trẻ trong lớp học. Những trò chơi thuộc loại này thường ngắn, đơn giản chỉ một đến hai động tác. Có rất nhiều trò chơi chuyển tiếp như: *Trời nắng, trời mưa; Thỏ con tìm nhà; Trời tối trời sáng; Ngôi nhà của ai; Vịt đẻ trứng; Bốn mùa; Tìm bạn; Đoàn tàu nhỏ; Dung dăng dung dẻ...* Mỗi trò chơi đều có mục đích riêng và được áp dụng tùy thuộc vào tình huống dạy học.

2.4.2.2. Tích hợp giáo dục âm nhạc trong các môn học khác

Chương trình giáo dục lớp mẫu giáo lớn có 11 môn học cho cả ba bậc học và được gọi là các hoạt động như: Hoạt động tạo hình; Hoạt động thử nghiệm; Làm quen văn học; làm quen với toán học; Môi trường xung quanh; Hoạt động thể dục... Trong quá trình dạy học, chúng tôi tích hợp âm nhạc vào các môn học dưới dạng phương tiện minh họa hoặc dùng để mở đầu và kết thúc nội dung hoạt động. Để thực hiện tích hợp, GV cần xác định rõ các vấn đề: Tích hợp nhằm để làm gì? (mục đích); Sử dụng tác phẩm/trích đoạn nào? (nội dung) Tích hợp như thế nào? (phương pháp).

2.4.3. Đối với giáo viên

Cũng như nhiều trường mầm non trên cả nước, Trường Mầm non Sao Việt có 11 GV cơ hữu và 07 GV hợp đồng ngắn hạn tốt nghiệp chuyên ngành giáo dục mầm non. Vì vậy, chất lượng giảng dạy các nội dung trong chương trình mầm non đạt hiệu quả cao. Tuy nhiên, đối với môn âm nhạc, trong thời gian được đào tạo, hầu hết

các GV chỉ được học những học phần có tính hỗ trợ mà không chuyên sâu. Điều đó dẫn đến một số hạn chế trong quá trình tìm tòi, sáng tạo để đổi mới nội dung và PPDH âm nhạc.

2.5. Thực nghiệm sư phạm

2.5.1. Mục đích thực nghiệm

Chúng tôi đã tiến hành thực nghiệm áp dụng các biện pháp đổi mới đã trình bày trong chương 2 với mục đích: Xem xét tính khả thi và hiệu quả của các biện pháp đổi mới giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội. Trên cơ sở kết quả thu nhận được từ thực nghiệm, chúng tôi điều chỉnh, bổ sung để hoàn thiện hơn cho các biện pháp, PPDH nhằm đạt được hiệu quả cao nhất trong giáo dục âm nhạc tại trường.

2.5.2. Nội dung thực nghiệm

Thực nghiệm triển khai

Áp dụng các biện pháp dạy học mới cho lớp Lá 2 (do tác giả luận văn phụ trách) trong năm học 2017 - 2018 với tổng số 25 học sinh, từ tháng 9 năm 2017 đến tháng 4 năm 2018.

Thực nghiệm đối chứng

Chúng tôi tiến hành dạy 02 tiết mẫu với hai lớp thực nghiệm và đối chứng tại trường Mầm non Sao Việt, tổng số HS: 25 cháu/lớp; so sánh đối chiếu kết quả theo ba tiêu chí: Mức độ hưởng ứng ca hát; khả năng nhận thức nội dung, hình tượng bài hát; Sự sôi nổi của tiết học.

2.5.3. Đối tượng thực nghiệm

Học sinh tại Trường Mầm non Sao Việt, Gia Lâm, Hà Nội

Giáo viên tiến hành thực nghiệm: Nguyễn Phương Trang

2.5.4. Thời gian thực nghiệm

Thực hiện triển khai trong năm học 2017 - 2018

Tiến hành các tiết dạy thực nghiệm đối chứng vào thứ 5, ngày

21/12/2017, dạy 02 lớp (01 lớp thực nghiệm; 01 lớp đối chứng) với hai nội dung nối tiếp: Dạy trẻ hát (bài hát *Mầm non mừng hội*, nhạc và lời: Hoàng Văn Yến) và Làm quen văn học (Độc thơ *Hạt gạo làng ta* của Trần Đăng Khoa).

2.5.5. Tiến hành thực nghiệm

Thực nghiệm triển khai với tổng số 25 học sinh từ tháng 9 năm 2017 đến tháng 4 năm 2018. Chúng tôi đã áp dụng những biện pháp như đã trình bày trong chương 2, đánh giá và so sánh kết quả với 28 học sinh trong năm học 2016 - 2017.

2.5.6. Kết quả thực nghiệm

Sau khi thực nghiệm triển khai ở lớp chúng tôi phụ trách (lớp Lá 2) với 25 cháu, chúng tôi so sánh với hai lớp mẫu giáo lớn còn lại là lớp Lá 1 và lớp Lá 3 bằng phương cách mời thêm 4 GV (trong đó: 02 GV tổ lớp Chồi; 02 Gv tổ lớp Lá) cùng chúng tôi dự giờ ngẫu nhiên ở cả ba lớp vào tháng 4 năm 2018, (tuần học thứ 32), mỗi lớp 02 tiết học với ba hoạt động: Dạy trẻ hát, nghe nhạc, vận động theo nhạc hoặc trò chơi âm nhạc. Sau khi dự giờ tổng số 06 tiết học/ba lớp, chúng tôi cùng họp và thống nhất đánh giá.

Tiểu kết chương 2

Trên cơ sở lý luận và thực tiễn, ở chương 2, chúng tôi đã tiến hành phân tích xu hướng phát triển giáo dục mầm non hiện nay ở nước ta và trên thế giới, đề xuất những biện pháp đổi mới cụ thể: Đổi mới nội dung chương trình giáo dục âm nhạc của nhà trường với các biện pháp: Đổi mới bài hát trong hoạt động ca hát và vận động, Đổi mới nội dung nghe nhạc.

KẾT LUẬN

Giáo dục âm nhạc ở trường mẫu giáo có vai trò quan trọng trong quá trình hình thành và phát triển nhân cách của trẻ, đặc biệt đối với trẻ mẫu giáo lớn, bởi đây là giai đoạn chuẩn bị bước vào cấp học mới. Nhà sư phạm Nga nổi tiếng V. Xu-khôm-lin-xki đã đánh giá rất cao vai trò giáo dục toàn diện của âm nhạc trong nhà trường. Ý kiến của ông được tác giả Phạm Thị Hòa trích dẫn trong Giáo trình Giáo dục âm nhạc, tập 2, Nxb ĐHSP năm 2008 như sau: “Chất lượng công việc trong một nhà trường được xác định phần lớn bởi mức độ hoạt động âm nhạc của nhà trường đó” [5;13]. Qua thực tiễn dạy học trẻ mẫu giáo lớn với tư cách là một GV đứng lớp, dạy nhiều môn học/hoạt động, chúng tôi nhận thấy âm nhạc có thể tác động lớn đến chất lượng dạy học ở các nội dung khác. Mỗi khi người GV biết sử dụng âm nhạc đúng thời điểm, đúng nhu cầu và đủ khả năng thỏa mãn nhu cầu thường thức và hoạt động âm nhạc của trẻ, người GV có thể kích thích hứng thú học tập cho trẻ ở trong môi trường nhà trường hay ở nhà. Từ đó, thông qua âm nhạc, nhà trường nói chung, người GV nói riêng sẽ đạt được mục tiêu giáo dục chung và mục tiêu giáo dục âm nhạc được đặt ra trong chương trình giáo dục mầm non.

Từ cơ sở lí luận và những hạn chế trong thực tiễn giáo dục âm nhạc ở Trường Mầm non Sao Việt mà GV mầm non của trường vẫn còn gặp phải như: Thiếu thống nhất giữa bài hát, tác phẩm âm nhạc và chủ điểm; PPDH âm nhạc của GV còn có một số bất cập nhất định làm cho hiệu quả giáo dục âm nhạc chưa đạt được tốt nhất; hoạt động dạy học còn rập khuôn, thiếu sáng tạo... Vì vậy, chúng tôi đã đề xuất các biện pháp dạy học nhằm bổ khuyết cho những hạn chế trên. Trong đó, chú trọng đến đổi mới nội dung chương trình và phương pháp giảng dạy âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn. Về nội dung chương trình, chúng tôi tập trung vào vấn đề sử dụng bài hát thay thế cho chương trình đang thực hiện tạo tính thống nhất về chủ đề, chủ điểm của chương trình; đổi mới nội dung nghe nhạc bằng biện pháp đưa thêm tác phẩm nhạc không lời vào hoạt động dạy nghe nhạc và nghe nhạc giao hưởng. Đối với PPDH, luận văn đề xuất thay đổi tiến trình dạy học, tăng cường trực quan, chú trọng phương pháp đặt câu hỏi khi dạy trẻ hát; tổ chức cho trẻ nghe kết hợp vận động; bổ sung bước đặt tên cho tác phẩm/trích đoạn nhạc không lời; khuyến

khích trẻ ứng tác và tổ chức phong phú các hoạt động gõ đệm khi dạy trẻ hát, nghe hát.

Những biện pháp ấy có thể vẫn chưa đủ để hoàn thiện hoặc chưa phải là ưu việt nhất so với sự sáng tạo không ngừng của các GV cũng như những đòi hỏi trong quá trình phát triển giáo dục mầm non ở trong nước và tại Trường Mầm non Sao Việt. Tuy nhiên, chúng tôi đã thực hiện đánh giá một cách khách quan qua quá trình thực nghiệm triển khai và thực nghiệm đối chứng. Những số liệu trong thực nghiệm là kết quả đáng tin cậy của nhóm GV tham gia đánh giá. Vì thế, kết quả của quá trình thực nghiệm đã khẳng định được tính khoa học, khả thi và khả năng áp dụng hiệu quả tại Trường Mầm non Sao Việt của đề tài. Từ kết quả đó, chúng tôi cho rằng, những biện pháp được nêu trong đề tài nếu được áp dụng đầy đủ sẽ nâng cao chất lượng giáo dục âm nhạc ở Trường mầm non Sao Việt, góp phần khẳng định, nâng cao uy tín của trường trong hệ thống cơ sở giáo dục mầm non trên địa bàn thành phố Hà Nội.

Phương pháp dạy học không phải là một hệ thống biện pháp, thao tác dạy học mang tính khuôn mẫu cố định, cứng nhắc. Nó đòi hỏi người GV phải biết và vận dụng một cách sáng tạo, linh hoạt vào từng đối tượng dạy học, từng tình huống và điều kiện môi trường dạy học cụ thể. Chính vì vậy, chúng tôi rất mong được sự góp ý chân thành của thầy cô, bạn bè đồng nghiệp để kịp thời bổ túc những khiếm khuyết, nắm bắt kịp thời những biện pháp dạy học mới phù hợp với xu hướng giáo dục trên cả nước, nhằm ngày càng nâng cao hơn nữa chất lượng giáo dục âm nhạc cho trẻ mẫu giáo lớn tại Trường Mầm non Sao Việt.